

Fodor Mihály: Vicinális

– Közérzetjavító szövegekapszula –

Pest megyei tehetséges kamasz színjátszóknak írtam ezt a játékot. Ismerkedhettek általa az abszurdal, a szójátékokon alapuló komédiázgatással, a pamflettel, és egy kicsit a még éppen elviselhető szentimentális játékmóddal. Mivel mindez benne van a szövegben, változatos karakterszerepeken “edződhetnek”, bővíthetett színészi kelléktárunk. Ennyi.

Óriási vihogások közepette készült az előadás, amelynek nagy közönségsikere is lett.

Különösebb rendezői előszót nem érdemes írni, dőlt betűkkel mindenhol jeleztem, mi a teendő.

Jó szórakozást!

For Déva egyedül a színpad közepén, gitár a földön, jobb fülével azt hallgatja, bal fülével az ég felé hallgatózik. Ez utóbbi hallgatózás segítő eszköze egy furulya. For Déva tizenhárom (-négy? -öt?) éves leány-forma tündér kertésznadrágban, bordó pólóban. Nagyon kócos.

Mindenféle lógó szalagok és gyöngyszerű izék a hajában. Kívülről zaj. Ettől megijed, a gitárja mögé bújik.

For Déva: Hu! Pata dobog! Kölyök röhög! Patkolatlan kanördögök, pucértalpú csurikölykök!

Elállítom ütőerem, berekesztem lélegzetem, én leszek a néma Déva, eltűnök a hangfazékba!

(Igazgató, Pedellus jönnek, vágatnak körbe-körbe kóróparipán a színpadon. Igazgató barna

bőr cipő rövidnadrág, hózontróger, világos ing, nyakkendő. Pedelluson tornacipő,

munkásnadrág, kockás ing. Nem veszik észre For Dévát.)

Pedellus: Igazgató Úr! Meddig csattogunk még körbe-körbe? Már nem bírom soká!

Diri: Te csak gyere mögöttem! Semmivel ne törődjél, tartsd az iramot!

Pedellus: Ki fognak röhögni, hogy mi itten kóróparipán... meglett ember létünkre! Micsoda szégyen! *(Pulyák jönnek vagy öten jobbhátsóról, meglátják a lovacskázó felnőtteket.*

Viharásznak, csúfolkodva csámpáznak mellettük-utánuk.)

Diri: Semmivel ne törődjél!

Pedellus: De a méltóság! Igazgató úr! Kiröhögnek a pulyák!

Diri: Höö! *(Megáll, pedellus nem figyel, nekimegy. Lerogynak, Diri szemével jelzi, hogy be fogja csapni a pulyákat.)* A gyepsori pulyák háromszor is fordultak a dinnyeföldről. Degeszre zabálták magukat pirosbélúvel. *(A pulyák hallgatóznak.)*

Pedellus: Na! Megzavarodott Zsiga bátyó, vagy bedugult a sópuskája?

Diri: Jaj de nagyon szereti a mesét az öreg!

Pedellus: De nem szereti a dinnye-tolvajokat.

Diri: S a mesén szeret elandalogni. Se tévéje, se videója, csak egy kis zsebrádiója... az esti mesén elalszik.

Pedellus: Analfabéta. Hát ismerem.

Diri: A gyepsori kölkök addig olvasgattak neki az akácfa árnyékában... hát elszenderedett.

Pedellus: Nahát!

Diri: Így aztán görögtek lefelé a dinnyék a Samudombról. Tegnap este még a tehenek is édesebb tejet adtak.

Pedellus: Úgy igaz. Magam is láttam. Dinnyemag volt Julis ángyoméknál a sajtárban.

Diri: Hát ilyenek a gyepsori pulyák.

Csuri: Te, ezt min is megpróbálhatnánk!

Pető: El ne higgyed már! Csak azt akarják, hogy táguljunk innen.

Suba: Azért kipróbálhatnánk. Ezek már úgyse érdekesekek.

Mind: Próbáljuk.

Tati: Állj! Ki fog olvasni?

Pető: Olvasson Csuri!

Suba: Az a bukott számár?

Tati: Legalább gyakorolja!

Csuri: Kiszámoljam? Ecc, pecc kimehetsz...

Tati: Tegnap is csaltál!

Suba: Hát akkor ki fog olvasni?

Ónos: Egy oldalt én, egy oldalt te, és így tovább... nagyság szerint. Na oldalogjunk (*Pulyák el.*)

Diri: Lóóra! Irány: a Körbe-körbe!

Pedellus: Ez a kóró feltöri a micsodámat. (*For Déva felvihog a gitár mögül.*) Hát ez itten mi?! (*Nagyon megijednek, vágatnak körösen. For Déva gitárral hajkurássza a társaságot. Hamar megunja, leül, gitározik. Diri, Pedellus tovább köröznek.*) Igazgató úr! Térjünk le jobbra!

Diri: Csak körbe-körbe!

Pedellus: Húzzunk már el valamerre!

Diri: Körbe-körbe! Propelleresen! Szédüljünk, ne lássunk, ne halljunk! Kööör-be, kö-ö-rrbe see-bee-seben! Se jobbra, se balra! Kifulladásig körbe! Íííígy jutuunk be a szeelleemkőörbeeeee!

Pedellus: (*Lerogy.*) Meg a sárgaföldbe. Odajutunk. (*A diri is melléhuppan, mintha megfélekedtek volna For Déváról.*) Már ne is haragudjon, igazgató úr, de ez... ez a körbefutós filozófia még nekem is sok. Nem csoda, ha mindenki rajtunk röhög.

Diri: Az is valami, ha röhögnek az emberen.

For Déva: Sőt! Az már valami, ha röhögni tudnak az emberen.

Diri: Na látod! (*megijed*) Na hallod! (*Ijedtében ölelgeti a pedellust.*)

For Déva: Hallja, hát persze hogy hallja. Nem kell berezelni. Nem eszek ilyesfélétet.

Pedellus: Nem is rezelünk! ...Reszketünk! (*Szorogatja Dirit, aki csak nehezen menekül öleléséből.*)

Diri: Reszkess egyedül. (*Dévához*) Megbocsásson kisassz... Izé... Ahogyan szólíthatnám, ha tudnám... (*pedellushoz*) ...Van ennek szerinted neme, kora, állaga, vagy csak képzelődünk?

Pedellus: Látja mire megy a sok körbelovaglás!? Hát arra megy, hogy (*ütögeti a fejét*) erre megy.

For Déva: (*Kacérkodik*) For Déva vagyok. Nagyon is anyagszerű. S a nemem is igen-igen... Csak még... nemigen.

Pedellus: Ez itt, az igazgató úr.

For Déva: Na maga is szépre tanítja a gyerekeket! Dinnyét lopni... minő igazgató az ilyen!

Pedellus: Ugye? Hát már nem is az, csak címzetes. (*felfelé mutogat*) Leváltották. Méghogy mesével kicsalogatni a Zsiga bácsitól a dinnyécskéket. Kor-sze-rút-len! Odamenni, kupán vágni, kirabolni!

For Déva:(*Elhúlve*) É-des-anyám!

Pedellus: De én, aki a pedellus vagyok, s a nevem pedig Kiss Vendel, hűségesen lovagolgotok vele továbbra is itt ezen a legelőn, a legnagyobb dologidőben (*Közben For Déva feneke az ég felé... mint a kezdő képben*) kóróparipán, aminek az a jelentése, hogy mi a szabadság gyermekei vagyunk, (*Egyre jobban magával ragadja a lelkesedés.*) és száguldozunk kedvünk szerint, vagy éppenséggel azért, mert valami kedvünk ellenére van, hát száguldozunk miatta, de nem mint a futóbolondok...

For Déva: (*Hatalmasat fúj a furulyájába.*) Csönd legyen! (*Tovább hallgatózik. A két fazon nézegeti, nagyon tanácstalanok. Déva leül.*) Nem jön.

Diri: Bocsánat. Mi nem jön?

For Déva: A vonat. Ide várom, mostanában kell érkeznie. (*Ráteszi fülét a gitárra, majd rácsap*) Se kerékszkatolás... (*Furulyával hallgatózik*)... se vonatfütty.

Diri: Arra ugyan várhat száz évig!

Pedellus: Hú kegyedet csúnyán becsapták!

Diri: Itt soha nem is volt vonat. Ez a világvége. Még mesébe se merném szöni, hogy...
teszem azt, egy aranyhal vagy egy jó tündér ilyesmit teljesítene, (*Mutogatja, rípacskodik.*)
hogyan ide sínek, állomás, csühögő...

Pedellus: Mert ha lennének itt sínek, s rajta kis vicinális amivel elmehetnénk erre (*Elszalad*)
vagy arra, (*Visszaszalad*)s visszajöhetnénk újonnan meg újonnan, (*Összevissza szaladgál.*) el
s vissza, el s vissza amikor szükséges, hát akkor mi elmennénk. S visszajönnénk.

Diri: Nem kellene itt száguldoznunk a legelőn, ha betelt a pohár. (*Átöleli pedellust, együtt
masíroznak ide-oda*) Csak felülnénk arra a vicinálisra reggel, s hazajönnénk este.

Pedellus: Úgy igaz! Csak felülnénk! Mikor az igazgató úr bekeseredik, vagy besavanyodik: el
a reggeli vonattal, s haza az estelivel.

Diri: Elmennénk nagy haragosan, s hazajönnénk szép csendesen.

For Déva: Már pedig ide jön a vonat. Vagy ha nem jön magától, idepengetem a gitárommal,
idecsalogatom a furulyámmal alkatrészenként is akár. Punktum.

Pedellus: Hát pengessed na! Csalogassad! Azt hiszed, mert mi itt körbe-körbe trappolgatunk,
már elment az eszünk is? Azért trappolunk, hogy el ne vizenyősödjön a tudónk, meg ne
pudvásodjon a szívünk, ki ne szikkadjon az agyunk!

For Déva: Na fene! Csendesedjél már. (*Gitározni kezd*)

Maroknyi földet szórok,

Hemperedjetekek rögök!

Vigyétek tenyerem melegét, sóját.

For Déva küldött, az árva,

akit felzavart e nyüzsgő bazárba

az Anyaföld Szelleme.

For Déva imát penget most.

A Föld Urát kéri:

italom tőled van
ételem adod, ízesítéd,
napvilágom is te veszed el,
szeresd a vágyam, gondolatom,
szerkeszd anyaggá -mit most pengetek,
varázsdalom.

(A tér minden irányából Villiam J. Schinstine: Rock Trap -jét játszva jönnek álarcos játszóok, ők a vonat, majd később ők lesznek a vonaton megelevenedő mesék szereplői. Nyomukban a pulyák.)

Csuri: Júj-de-mi-ez-itt diri bácsi! Hü de mi ez.!?

Pető: Hát ez meg vonat!

Suba: Csühös! Apám!

Ónos: Felülhetünk mi is?

Diri: Még szép! No gyertek csak! *(A vonatot játszóok hátat fordítanak.)*

For Déva: Ők nem jövetnek velünk! Kicsi gyerekek nem.

Diri: Akkor mire való a tudományod? Elsőbben is *(Értsd: elsősorban is)* megvonatoztatja az ember a gyerekeit, had lássanak világot.

For Déva: Ez nem olyan viszem-hozom vonat amire csak úgy ukmukfukk felülhet bárki is. Ennyit mondhatok.

Pedellus: Na mondjuk, mennyibe kerülne, ha mégis megvonatoztatnánk kicsinykét ezeket az áldott porontyokat?

For Déva: Megmondtam. Ez nem olyan vonat.

Pedellus: Nemigen emlékszem olyan esetre, hogy valamit – ha az ember nagyon akarja – ne lehetne csengő forinttal elintézni.

For Déva: Meg se próbáld! És ha a pokolra vinne ez a vonat? Na. Mégis felültetnéd?

Diri: Ej, meglehet igaza van komám. Nem az édes szülötteink ezek a gyerekek.

Pedellus: Amióta kétágú vagyok, úgy kezeltem őket, mint az édeseimet, s maga is. Tudom, a szíve szakadna, ha valamelyiket baj érné. Arra kérem, ne legyen már kend nyámnyila!

Diri: Eh! *(Gyerekekhez)* Olvastatok e mesét Zsiga bácsinak?

Tati: Nem kellett. Azt mondta, kiismerte a praktikát, s azt is, hogy kevesebb kár esik, ha elibénk hozza ő maga a dinnyéket.

Suba: Azért meséltünk is, csak közben megláttuk a masinát, oszt idefutottunk.

Diri: Most pedig hazalódultok, idericsajozzatok a falubelieket! Elmondjátok: csoda történt, vonat érkezett, s holnaptól azon lehet piacozni jární. *(Pulyák nagy ricsajjal elfutnak)*

For Déva: Na ez felesleges cselekedet volt, mert ez a vonat azonnal tovább megy. Ha akartok, felülhettek, de vigyázzatok, ez a vonat nem jön vissza soha. Ha csak...

Diri: Hacsak?

Vonatkórus:

Volt egy tó, de kiitták a halak.

Mit tegyenek! Hát fölszállottak az égbe,

azt vették most bérbe.

Nem szakad zápor, csak a szem nedves,

elzárva minden út a hegyi erekhez,

nincs ami medencénk megtöltse.

Ó a szivárvány íve alatt

nem mehetünk át:

kívánj hát nekünk jó utazást! *(Rock Trap)*

Pedellus: Ezt a zagyalék dumát nem értem de azért felülök. Igazgató úr?

Diri: Eddig mindig te jöttél velem, most én megyek veled. *(Amikor a Rock Trap-nek vége, leülnek mindannyian. Kínos csend. Dirí, pedellus fészkelődik, nemigen tudják mihez kezdjenek.)*

Diri: Háát...

Pedellus: Hogy?

Diri: Csak mondom, hogy: háát...

Pedellus: A-ha.

Diri: Igen.

Pedellus: Hát igen.

Diri: (Köhécsel)

Pedellus: Hogy?

Diri: Semmi, csak... (köhécsel)

Pedellus: Aha.

Diri: Ja.

Pedellus: Igen, igen.

Diri: Öhüm.

Pedellus: Csak azt hittem, mondani akar valamit.

Diri: Én?

Pedellus: Igen, maga.

Diri: Én? Miért mondanék bármit is?!

Pedellus: Csak azt hittem, mert hogy mondta, hogy: "Hááát"

Diri: No. Hát mondtam, hogy háát! És?!

Pedellus: Meg azt is mondta, hogy igen.

Diri: Igen! És?! És?!

Pedellus: Csak azt hittem, hogy mondani akar valamit: hogy. Hát... esik az eső..." Vagy ilyesmi.

Diri: Miért? Esik az eső?!

Pedellus: Nem. Dehogyan esik.

Diri: Akkor mi az isten haragjáért mondanám én, hogy esik az eső, amikor nem esik az eső!

Pedellus: Jól van na, csendesedjék már. Én csak...

Diri: Te csak? Mit te csak!?

Pedellus: Semmi! Csak!

Diri: Mi az, hogy semmi, meg hogy csak! Most már mondjad, amit mondani akartál, ne idegesíts tovább!

Pedellus: Nem akartam mondani semmit.

Diri: Semmit? Akkor meg mit hergelsz? Mondjad!

Pedellus: Nem akartam hergelni

Diri: *(Már üvölt.)* Hát akkor meg mi a fészkes fenét akartál?!

Pedellus: Szűzanyám! Igazgató úr! Gyorsan kapjunk paripára, oszt trappoljunk egy kicsinyt, mert mindjárt szétveti az indulat!

Diri: Igazad van komám! Elő a kórót!*(Trappolnak a vonatot játszó szereplők között, de azért valamilyen körszerű alakban.)* Úgy se vágattam eleget még ma. Bennem van a harag, meg a bánat.

Pedellus: Az a bűdös macska!

Diri: Az, hogy a rosseb!

Pedellus: Pedig mennyit dédelgette az igazgató úr!

Diri: Úgy igaz! Mégis a szájába kapott egy füstifecskét!

Pedellus: Oszt nem tudta kirimánkodni a pofájából?

Diri: Nem. Morgott rám. Hajkurásztam a kertben.

Pedellus: Úgy taposódott le az igazgatóné babveteménye? Amiért is vágatásba kezdtünk!

Diri: Úgy.*(Megállnak)* De már nem bánom. Szeretem a paszulylevest, de a pocakom...

Pedellus: No, legalább tiszta marad a levegő.

Diri: Az. Lecsendesedtem. Kész.

Pedellus: Tudja igazgató úr, mi a maga nagy szakmai hiányossága?

Diri: Mondjad.

Pedellus: Hát az, hogy ezt a körbelovaglást nem tanította meg a kölköknek. Nem lenne annyi veszett agyú ember a faluban.

Diri: Oktalan! Pulyáknak nem használ. Azoknak más használ. Meddig állunk még?

For Déva: Nem állunk.

Pedellus: Nem? Én is azt hittem.

For Déva: Nézz ki az ablakon! (*Rock Trap*)

Pedellus: Húú!

Diri: Mit látsz?

Pedellus: Idesüssön!

Diri: Szivárványos! Még sohasem láttam ilyet! (*Közben For Déva furulyázik*)

Pedellus: Zöld szár szökken a magasba, szirmosodik a felseje!

Diri: Ezer színnel!

Pedellus: Jaj! Elalél máris!

Diri: Hullanak alá a szirmok, mint holt pillangók! S milyen mélyre! Nem látom, de képzelem, odalenn méteres lehet a szíromtakaró.

For Déva: Elég. Ez csak varázslat. Játék. El ne kábuljatok! Eljött az idő, újra elmeséljük történeteinket!

Diri: Nekem nincs történetem.

Pedellus: Nekem van. De nem mondom el.

Diri: Hát nekem is volna... nehogy azt higgyed már nagyokos! De kinek meséljek? Neked?

Á!

For Déva: Nem kell erőlködnöd, vagyunk hozzá épp elegen. Zenémme éllesztem e monstnum darabjait. Dugattyúk, kerekék, fapadok, ablakkeretek, holt anyagból leskődő szemek, mutassátok mi a való, mire elhangzik a furulyaszó! (*For Déva furulyázik, az álarcok lekerülnek. Különböző színes ruhadarabok, csatok, pántok, kendők, kalapok segítségével megelevenednek az elkövetkező jelenetek szereplői.*)

Varacs: *(Piperkőc. Ül a színpadon, nagyokat sóhajtozik. Meglátja az érkező Abonettát és Ildát, felpattan, hozzájuk szalad, Abonetta előtt szökdel ide-oda, szívét markolássza)* Egy kis csecsebecsét küldtem tegnap. Remélem jó szívvel fogadta.

Abonetta: *(Utálkozva)* Nem a szívem fogadta, odáig nem jut el uram, gyöngyeivel! Ilda! Add csak vissza fityegőjét! Pulykatojás! Keress más ládikát mütyürödnék, az enyém örökre zárva előtted! *(Abonetta. Ilda el.)*

Varacs: Szeplőim miatt Abonetta elkerül. Jaj! Jön Seprűs Terka! Szerelmével üldöz kegyetlenül!

Terka: *(Kedves, természetesen szép)* Édes úr! Látom, ráér, hisz fél lábon álldogál. Kedves gólyafi!

Varacs: Szeplőim mellé még csőrt is ragaszt. Uhh!

Terka: S ha ráér, adjon végre pacsit! *(Megragadja a kezét, himbálja, mint a játszó gyerekek.)* Ássunk, kapáljunk együtt ,amíg a nagyharang! Jó életünk lesz.

Varacs: *(Elrántja a kezét)* Nem kellesz!

Terka: Hé! Mi vagyok én? Tökfözelék? Hogy így eltolsz magadtól! “Nem kellesz!”

Varacs: Megmondtam. S ne tegezz!

Terka: Igaz tükröd én lehetek. Nem nagyítom, nem torzítom alakod. Jó, egy kicsit nagyszájú vagyok. Kösd be fejem, s csillapodok.

Varacs: Csillapodj anélkül.

Terka: Abonettára fáj a fogad, tudom.

Varacs: Nem a fogam, a szívem! Te liba!

Terka: Köszönöm a szép becenevet. Elgáogok. Isten veled! Vissza ne hívj! *(Mintha elindulna.)*

Varacs: Dehogy hívlak!

Terka: Szóltál?

Varacs: *(Fejét rázza)* Á-Á!

Terka: Hát ne is szóljál, mert ha szólnál, nem hallanám meg! Utánam se nézz! Lám, csak nézel!

Varacs: Nem nézek!

Terka: (*Visszamegy hozzá.*) Meghazudtolsz? Hiszen látom, hogy nézel!

Varacs: Nem néztem, csak arra tévedt a tekintetem, na!

Terka: Eltévedő tekinteted még a hátamon ragad, s én cipelhetném magammal életem végéig.

Varacs: Hát ne cipeld! Indulj ismét és én toronyiránt lesek!

Terka: Nem baj ám, ha rám veted tekinteted, szívesen viszonzom neked. Így: (*Megragadja Varacs fejét és nézegeti a szemét. Varacs kínjában pislog*) Jaj! Por ment szemedbe, édesem?

Itt a kendőm, kiveszem. (*Varacs nagyon nem akarja, mulatságos, kedves birkózás kerekedik, Terka földre dönti. Abonetta, Ilda jönnek, s meglátják.*) **Abonetta:** Fúj! Szemérmetlenek!

Ilda: Seprűs Terka Varacs úrral mossa fel a követ.

Abonetta: Gusztustalan! Milyen jó, hogy kiadtam az útját! Siessünk innen, s nézzük meg a buzogányhajító versenyt a ligetben!

Ilda: Keksz úrfi is hajít ma.

Abonetta: Keksz úrfi! Igen! Igen? Nos, nem mintha miatta. (*De bizony Miatta.*)

Ilda: Á nem is. Egy ő csupán a sok versenyző közül.

Abonetta: Igen. (*Szerelmes áhítattal.*) A sok közül csak ő az Egy. Nos, siessünk! (*Elmennek*)

Varacs: Elég már! Elég! Kinyomod a szemem!

Terka: Így ni! (*Kirázza kendőjét*) Pulykatojás, isten veled'!

Varacs: (*Nem mer a távozó Terka irányába nézni*) Állítólag okos vagyok. Diákkoromban jeleskedtem a hét szabadművészetekben...miegymás. Eszem azt mondja: Varacs, neked való ez a Terka. De a szívem olyan makacs, nem bírom belerakni. Valahogy olyan... hát nem tudom sehogy se szeretni. Óh Abonetta! Miért nem vagy te Seprűs Terka! Vagy fordítva. (*Keksz úr jön. Látni, hogy bivalyerős, de gusztustalanul túlöltözött*)

Keksz: (*Jön, kezében jókora lopótök.*) Varacs komám! Mi lelt? Csupa por vagy.

Varacs: Seprűs Terka letepert. Szerelmével üldöz folyton. *(Keksz vinnyogva bög.)* De én nem viszonzom! *(Keksz még jobban nyüszít)* Elég már, te csokipapírba csomagolt bivaly!

Keksz: Nem tehetek róla, érzékenyülök, ha Terka jön szóba. Szípigok érte reggel, délben, este. S egyéb időpontokban is persze: délelőtt és délután és éjjel is...

Keksz: Elég! Felsoroltál már mindeni időpontot. Inkább azt mond, hova indultál ménkű nagy buzogányoddal.

Keksz: Hajító-verseny lesz a rókaligetben. Beneveztem. Apám nem hagyott rám mást, csak erőm. Ezzel keresem kenyerem. Ha ezt a versenyt megnyerem, egy évre megoldódik háztartásom gondja. Járhatok akár napjában tízszer is a boltba, elég pénzem lesz, hogy költssem.

Varacs: Megnyered?

Keksz: Garantálom.

Varacs: Elkísérlek, izgulok majd érted. Tudom, Abonettát is ott lelem, hisz téged szeret. Ej, rosszul vannak húzva a szálak barátom, Cupido ügyetlenül nyilazott! *(Elmennek)*

Lépegető egyedül a színen, gyakorolja mondókáját, egyre jobban rájön a frász)

Lépegető: Az eleje törökülésbe, mögötte térdel, azután ül, s végül áll. Ide heverhetnek az aprók. De ezt a vonalat, mit húzok, át ne lépje senki, mert a verseny során fejére eshet a buzogány. *(Kezét tördeli)* Nem fog rám hallgatni senki. Kezdem előlről. Az eleje törökülésbe, mögötte térdel, azután ül, s végül áll. Ide heverhetnek az aprók. De ezt a vonalat, mit húzok, át ne lépje senki, mert a verseny során fejére fog esni a buzogány. *(Szinte sírva)* Fejére fog esni a buzogány és senki nem figyel rám. Kezdem előlről. Az eleje törökülésbe, mögötte térdel, azután ül, s végül áll. Ide heverhetnek az aprók. De ezt a vonalat, mit húzok, át ne lépje senki, mert a végén. *(Betódulnak a buzogányhajító verseny nézői, általános a zűrzavar.*

Lépegető kétségbeesetten szólítgatná őket, de senki nem figyel rá.) Emberek! A fejetekre esett a buzogány, hát miért nem hallgattatok rám! Emberek! A fejetekre esett a buzogány, hát miért nem hallgattatok rám! *(Teljesen összeroppan. Megjelenik Keksz, és Varacs. Azonnal*

elcsendesedik a tömeg. Lépegető törökülésben összekulcsolt kézzel előre-hátra hintázva mormolja a mondókáját.) Az eleje törökülésbe, mögötte térdel, azután ül, s végül áll. Ide heverhetnek az aprók. De ezt a vonalat, mit húzok, át ne lépje senki, mert a verseny során fejére eshet a buzogány.

Keksz: Jól van, Lépegető uram, dolgod jól végezted, szépen rendben hasal, ül, áll a publikum. Elmehetsz!

Lépegető: S a fejetekre fog esni a buzogány... S a fejetekre fog esni a buzogány... *(Elmegy)*

Keksz: Köszöntök mindenkit. Ím itt állok versenyre készen. Várom kihívóm, aki ki lészen? *(Senki)* Úgy látom senki, tehát a versenydíjat, adjátok ide szépen. *(Abonetta kitépi Paprika kezéből a versenydíjat, s odaszalad Kekszhez.)*

Abonetta: Édes Keksz úr, bár nem hajítottál, tiéd a babér egyedül. Tudom jó zsebbe kerül. Engedd, hogy átadjam jutalmad.

Paprika: Nem addig a! Abonetta! De gyorsan adnál! Ha nincs verseny, nincs díja se!

Keksz: Újra kérdem, ki lészen, aki nemes versenyben ellenem kiáll? *(Senki nem jelentkezik. Feltalálja magát, önmagát duplázza. Az egyik mély, férfias hangú.)*

Á! Uram! Végre! *(Átlép a másik szerepbe)*

Bocsánat a késésért hölgyek, s urak, egy másik versenyről jövök éppen. Mondanom kell, hogy megnyertem?

Örülök. Így méltó ellenfelem vagy. Jól szórakozik majd a publikum. De ne reménykedj, a győztes én leszek.

A reményt neked hagyom. Ha buzogányom elhajítom, a mérték ténye nyomósabb lesz, mint uraságod reménye.

Ó de kedves, hogy mértéked előre így elveted, nem sulykot dobálunk ám, édesem.

Sok a beszéd! Ki dob elébb?

Megengedem neked.

(Kecs hatalmasat lendít fölfelé természetesen nem dobja el a buzogányt. A játzók egy része süvítést utázó hangot ad, másík része számol a következők szerint.)

Játzók: Tíz méter, húsz méter, harminc méter, negyven méter, ötven méter, ötvenöt méter
Ötvenöt méter!

(Most a "másík" dob, a tömeg ugyanazt a szöveget mondja.)

Kecz: Gratulálok. Két első hely lett.

Gratulálok én is Önnek. Mindkettőnket megillet az első hely díja. Paprika úr! Tegye dolgát, adja át neki, s nekem a summát!

Paprika: Hogyisne! Csalás! Te dobtál kétszer más-más alakban. Sajnálom, csak egy első hely díja van a kalapban.

Kecz: Mit hablatyolsz Paprika? Kiveszem az eredet!

Paprika: Hiába jössz közelebb, ahonnan elléptél, hült helyet hagyta. Ha két díj jár, álljon elem, ahogy illik, mindkettőtök egy-szer-re!

Kecz: Izé...

Varacs: Van megoldás! Ahogyan a Jóisten Évát Ádám bordájából életre gyúrta, az lesz ma is a minta. Ez egyből *(Megfogja Kecz kezét.)* úgy lesz kettő, hogy feleségül veszi ezt.

(Odaráncigálja Terkát.) Mondható-e ezután, hogy nem egyek ök? Bár kétségtelen, hogy egyre meg egyre felezhetők. Kecz Uram így megosztva szépen, felveheti a díjat.

Kecz: Kedvemre való!

Abonetta: Hohó! Van a tervben sok dicsérni való, de ez a minta *(Terkára mutat)* nem illik ily matériához. *(Keczre mutat szerelmesen.)*

Terka: Nem is! Vedd csak őt magadhoz! *(Keczhez löki Abonettát.)*

Kecz: Inkább a díj se kell! Elfutok!

Abonetta: Én meg utánad!

Varacs: Abonetta! Elönt a bánat! Várj meg!

Terka: Elszaladt reménybeli férjürem. Ej Terka! Szedd össze magad. Utána! Majd édesebb lépet keversz kedves madaradnak. Varacs úr!

Pedellus: Na ezek alaposan körbeszeretik egymás hátát. Valahogy meg kéne bontani a sort.

Diri: Úgy van! Minden második csináljon hátraarcot.

Pedellus: Lökjük őket össze szív szerint! Na szólíts csak vissza őket!

For Déva: Nem lehet.

Diri: Lehangelő a történeted.

For Déva: Mondtam. Ez egy ilyen vonat. El-visz. (*Gitározik.*)

Diri: Elvisz vonat. Phü! Vágtassunk Vendel! Csapjuk ki agyunkból ezt a dohszagot!

Pedellus: No én rajta vagyok. Elgémberegtem.

For Déva: Elvihetnéd Söprús Terkát. Körözz vele! Megengedném.

Pedellus: Azt mondd ültessen kórópacimra?

Diri: Hogyisne! Elment az eszed? Vendel, ha Borcsa asszony megtudja, feszt csak róhatod a köröket... egyedül, mert ez... ez a dolog ellenemre van. Kisasszony, ódon képe virágait hagyja csak a maguk körében!

For Déva: Ne irigykedjék már! Űsse kő, maga meg vigye Abonettát!

Diri: Vendel, nem lovagolunk! Gyöngye kórónk nem bírná a strapát!

Pedellus: Ki-pró-bál-hat-nánk!

Diri: Meg-mond-tam!

For Déva: Kérem! Rajtam igazán nem múltott! (*Gitározik*)

Vonatkórus: Volt egy tó, de kiitták a halak.

Mit tegyenek! Hát fölszállottak az égbe,

azt vették most bérbe.

Nem szakad zápor, csak a szem nedves,

elzárva minden út a hegyi erekhez,

nincs ami medencénk megtöltse.

Ó a szivárvány íve alatt

nem mehetünk át:

kívánj hát nekünk jó utazást! (*Rock Trap*)

Pedellus: Micsoda nagybélű halak! Kiitták a saját tavukat.

Diri: Túlélték. Felszállottak az égbe, mint a madarak.

Pedellus: Kisasszony, add elő újabb történeted! De szép lányok is legyenek benne. S legyen még jó a befejezés is...

Diri: Egyáltalán!! Legyen valamilyen vége!

For Déva: Legyen, legyen, legyen! Lesz, amilyen a készletben akad. Magam sem tudom melyik történet jön. Csak hívni van jogom, furulyázom varázsdalom, vagy valamit pengetek a gitáron, s máris új és új alakok kerülnek színre. Játszanak, s eltűnnek. Ne várjatok tőlem többet.

Pedellus: Tiszta sor. Nem mindig tejfel.

Diri: Se savó. Nem baj, fel a fejjel! Kisasszonyka fújj, vagy pengess, lássuk, mit visz magával még vicinálisunk.

For Déva: Dugattyúk, kerekék, fapadok, ablakkeretek, holt anyagból leskődő szemek, mutassatok új történetet, mire elhangzik a furulyaszó!

(Alajos ül a tér közepén. Óriási jegyzetömbbe nagyon fontos dolgokat írta. Lányai mögötte félkörben állnak. Mari – masni a hajában – nyalókázik: cuppog. Piri – csutkába kötve a haja – pattogatott kukoricát töm magába: ropogatja. Lili – szemébe lóg a frufruja – málnaszörpöt szürcsölget szívószállal. Anci – csatok a hajában – pukit ropogat, Virgácsot ez nagyon idegesíti. Minden effekt-sor után kitép egy jegyzetlapot, gombóccá gyúri.)

Alajos: Lányaim! Táplálkozatok halkabban! Így nem tudok írni! (*Hangjáték újfent, de most kínosan lassított.*)

Alajos: Tizenhét szoba van a házban. Mér' nem tudtok máshol enni!

Mari: Hiszen nagyon jól tudja ésapám, hogy mindegyikbe beköltözött valamelyik ősünk!

Piri: A jobb szárnyba az anyai ág: nyolc szoba Padlássy pereputty.

Lili: Bal szárnyba az apai ág: nyolc szoba Létrássy pereputty.

Anci: Ebbe az egybe vagyunk mi.

Alajos: Hát aztán? Ez is mutatja ősi származásokat!

Mari: Kibírhatatlanok! Éjszaka fehér lepedőben huhorásznak, nappal pedig úgy horkolnak, remegnek a görlandok. (sicc)

Alajos: Itt meg ti csináljátok a ricsajt.

Piri: *(Teli szájjal)* Hát már enni se szabad?

Anci: *(Teli szájjal)* Sajnálja azt a kis élvezetet?

Alajos: Nem tudom tőletek megírni a család hőstörténetét.

(A lányok eljátszzák az alábbi történetet. Csipkelődő harsány játék Előkerülnek valahonnan kartonlapokra rajzolva a családi krónika karikatúrái, ezeket mutatják fel az alkalmas pillanatokban.)

Piri: Jó ősapánk, Padlás Áron,

őt mutatja ez a vászon,

föstő rakta olajba,

áldott legyen a magja.

Mari: Szóval ez az ősapá,

lovag lett az udvarba'.

Lili: De előtte jobbágy volt.

Mari: Ne vedd ki számból a szót!

De előtte jobbágy volt!

Lili: Mondottam már, hogy az volt!

Mari: Közember na!

Piri: Gyalogos.

Anci: Gyalogos, de bocskoros!

Mari: Hanem egyszer sok emberrel

honunkra tört Stájer Vendel!

Lili: Véres kard járt körbe-körbe,

jó királyunk azt üzente,

jöjjön Áron a seregbe:

pattanjon nyomban nyeregbe!

Mari: Nem pattant, mert nem volt nyeregje.

Anci: Nyerge!

Anci: Az hát, persze!

Mari: Megjelent biz a csatába,

vadonatúj bocskorába.

Piri: Látja ám, hogy jönnek szembe

külhoniak

Mind: Mind nyeregbe!

Piri: Ekkor Áron nagyot gondolt,

kivágott egy napraforgót,

Anci: s mint gyerekkorába,

Mind: felült kórólovára!

Mari: Bökőjét előretartva,

elszánta magát a harcra!

Piri: Azaz.

Anci: Azaz!

Lili: Azaz!!

Mari: Azaz??

Piri: Magában azt gondolta':

Anci: előbb körbelovagolja,

felméri a sereget,

szóhet e harci cseleket?

Lili: Meg az se mindegy ám, hogy mennyi

Stájerrel kell birokra menni!

Mari: Jó azt felmérni okos ésszel,

sok erő kell, vagy győzi majd épp elég-gel.

Mind: Nem soroljuk már most tovább

a körbelovaglás okát.

Piri: Tény immár, hogy ősünk, Áron,

kóróra ült egy forró nyáron,

Anci: s nyerítve, prüszkölve, nyihogva,

Mind: százszor az ellent körbeloholta.

Lili: Kóró ló és bocskor pata!

Verte a port a kóró fara!

Mari: Port vert a mezőn! Meg fölébe!

Körösen, vastagon elébe, mögéje!

Piri: Szájba, szembe, orrba, fejbe,

ragra, tárgyra, jelre, helyre!

Mind: Akkora port loholt Áron,

éjszakát csinált a határon!

Anci: No erre a Stájerek,

Lili: név szerint: Vendel és Elek,

Mari: (meg akik vélek jöttek

hosszú sorba mögöttük)

Piri: hátra hagyva sok lomot,

lovat, fegyvert... rossz szándékot:

Anci: futottak ám gyalog haza,
ahol ház, feleség, baba...
meg egyéb szelíd ilyesmi
várta őket megpihenni.

Lili: Áront pedig nagy ricsajjal
megkente királyunk vajjal;

Mind: később lovaggá is verte
a romos palotakertbe.

Alajos: Csúfoskodni azt tudtok! Összenyalókázni, szétkukoricázni, összeszürcsölgetni,
morzsákra darálni az ember dolgát! Mit csináljak veletek! Belegebedek! (*Összerogy.*) Beh-
leh-geh-behr...

Mari: Naaa! Most mi a baja?

Piri: Papa! A Létrássyakat még el se mesélted!

Mari: Hagyjad má'! Majd kitalálunk valamit!

Lili: Ne izélj már atyus!

Mind: Há' most mi vagyunk a hibásak? Ne izélj má'!

(*Rock Trap*)

Pedellus: Ezek a leányzók se angolul, se németül se franciául.

Diri: Se magyarul.

For Déva: Én beszélek mindenféle nyelveket, de amin éppen nagyon kívánok szólni, hát vagy
erre csorbul, vagy arra ferdül.

Pedellus: Megtelepedhetnél már valahol.

Diri: Hanem ez az Áron!

Pedellus: Na ugye! Csak nem akartam szóba hozni!

Diri: (*Zsebre dugott kézzel járkal.*) Bizisten nem más ez mint testgyakorlás, hogy el ne
sorvadjon az izom...

Pedellus: Ugye?

Diri: Levegőzzön a tüdő...

Pedellus: Ugye!

Diri: Pörögjön az agy...

Pedellus: Igen!

Diri: Mint a kakasos forgó, meg a szélmalom.

Pedellus: Szent igaz!

Diri: ?

Pedellus: Na mondjon már még ilyeneket!

Diri: Azt hiszed itt kórópaciznék, ha tudnék még ilyeneket...

Pedellus: Ne keserítsen már.

Diri: Na szedelőzködj! Leszállunk.

For Déva: Én vagyok a parancsnok.

Diri: És neked ki adja a parancsot?

For Déva: Ó, hát mindegy most az, csak csillapodjék. De komolyan. Összeszedem magam, kedvére való történetet pengetek. *(Gitározik, ...mintha forrás közelében ülnénk. Mosatlan edényekkel és mindenféle konyhai eszközökkel megrakott asztal a tér közepén. Ezekkel bábozik egy kisfiú. Bábozás közben egy csupor leesik, eltörik. A gyerek felmarkolja a cserepeket, az asztal jobb sarkára helyezi, ahol szétperegnek a csupor darabjai. Ezt többször megismétli az asztal egyéb helyein is.)*

Fiú: Hát... eltörött. *(Tényként közli. Érkezik a fiú édesanyja.)*

Anya: Ej te gyerek! Mit csörömpölsz!

Fiú: Eltörött a tejescsupor.

Anya: Istenem! Hát hogy esett!

Fiú: Édesanyám! *(Mutatja)* Ide tettem, itt is eltört. Oda tettem, ott is eltört. Amoda tettem, ott is eltört. Mindenhol eltört, édesanyám!

Anya: Mindenhol eltört kisfiam?

Fiú: El a kutya!

Anya: No ugassa meg a pereputtya, hanem mi nem búsulunk utána, ha már ilyen hűtlen volt.

Veszünk másikat a vásárban. Tudod e hol jártam?

Fiú: A határban.

Anya: Ott. S mit találtam?

Fiú: Megmondja?

Anya: Hozd be a pitvarból!

Fiú: Napraforgó!

Anya: A virágját vízbe tesszük. A szára a te lovacskád. Így. *(Körbelovagolja a teret, majd átadja a fiúnak.)*

Fiú: *(csalódottan)* Kóróparipa. No ez nem valami nagy csuda. Ilyet török magam is, amikor csak kedvem szottyan.

Anya: Ilyet nem, mert ezt a szél törte. Jöttem a dűlön hazafelé, énekelgettem, néha még serdültem is, mint leánykoromban. No, hát mulattam az időt. Egyszer csak valami nagy madár a fejemre telepedett... nagyon megijedtem, pörögtem, bucskáztam, csakhogy a fejemről elverjem valahogy. És ekkor szél kerekedett, a madár fölrepült, vitte magával a kendőmet, s akkor láttam, hogy nem is fekete madár az, hanem hol ,arany hol meg ezüst színben tündöklő fényességű kisasszonyka. De az úgy repült a megveszekedett szélben, mint valami táltos. Pár pillanat, s eltűnt a szemem elől, s elmúlt a vihar is. Jövök hazafele nagy szomorúan, sajnáltam kendőt, amikor megláttam a dűlő mentén ezt a kicsavart napraforgót, s a szárára tekeredve a kendőt. Hát ebből gondolom én, hogy ez nem akármilyen kóróparipa, hanem olyan, amit csakis neked szánhattak.

Fiú: Kik szánhatták ezt nekem édesanyám?

Anya: Azt nem tudom. Úgy lehet, azt én meg se tudhatom, csakis te.

Diri: Kisasszonyka! Kisasszonyka! Hát ez az én történetem! Itt volt a pettyes csupor, onnan jött Mari ángyom, ide vertem le a csuprot, amott verték el a fenekem eperággal!

Pedellus: Nem addig a', igazgató Úr! Mert ez az én történetem! Csakhogy nem pettyes csupor, hanem csíkos, és nem itt volt, hanem ott, és nem ide vertem le, hanem oda, és nem eperággal püföltek, hanem nyújtófával!

Diri: Ne mondjál már ilyet Vendel! Tiszteljed a kort meg a rangot! Hogyan is történhetett volna veled ilyesmi! Hát nem én meséltem el neked, hogy egyszer gyerekkoromban levertem a csuprot és...

Pedellus: Jaj igazgató úr! A végén belém beszéli, hogy még gyerekkorom se volt!

For Déva: Elég! Minden igaz! Neked a csíkos, neked a pettyes. Téged eperággal, téged nyújtófával. Mind-mind igaz, csak másként, másként.

Pedellus: No, akkor jó!

Diri: Rajta, gyerekecske! Mi is veled vágtatunk! *(For Déva gitározik, sorban előjönnek a játszó és körbe-körbe vágtáznak.)*

Diri: Hajrá legény! Ne csikorgasd a fogad! Lazuljon az öklöd.

Pedellus: Gyomrod ne görcsöljön, szemöldököd ne rángasd!

Varacs: Ó hogy fáj a szívem, s most hogy dobog!

Terka: Szerelmem, utolérlek és így leszünk boldogok!

Abonetta: Nincs elveszett idő és nincs reménytelen álom.

Keksz: E labirintusból kiszáguldok! Abonettát megtalálom!

Lépegető: Így, magasról látom én, végül minden rendben. S a helyén!

Lányok: Jó ősünk lova táltos, elvágtatunk vele apánkhoz!

(Végül ölelkezés, szerem, zene.)

For Déva: Öreg vicinálisunk elengedtem. Ez volt a cél. Ne szállj vonatra bánatoddal!

Társaságunkat se keresd, pattanj efféle paripára: körözz, körözz, körözz és szeress!